

Huizen, 14 april 2020.

Bijlage I

Bij brief MKB- Nederland/Gastvrij Nederland

JURIDISCHE ONDERBOUWING AANPASSING RICHTLIJN PAKKETREIS.

Ton Brinkman

Voorzitter Vereniging van Kleinschalige Reisorganisaties.(VvKR) www.vvkr.nl

T : 10.2.e

E: 10.2.g [@vvkr.nl](mailto:10.2.g@vvkr.nl)

Eerste input voor de lobby ten behoeve van de aanpassing richtlijn pakketreizen

11-4-2020 | mr. P. Otto

Tijdspanne

- De Commissie dient uiterlijk op 1 januari 2021 bij het Europees Parlement en bij de Raad een algemeen verslag in over de toepassing van de richtlijn pakketreizen. De verslagen gaan, indien nodig, vergezeld van wetgevingsvoorstellen. (zie artikel 26 richtlijn pakketreizen)
- Het is zaak ruim voorafgaand aan die termijn de zienswijze bij de Europese Commissie in te dienen.

Algemene opmerking

- Het belangrijkste om op te merken is dat het systeem in de richtlijn pakketreizen ten aanzien van de gevolgen van overmacht in zijn geheel niet werkzaam is voor de ondernemers in de reisbranche (en andere branches). De wetgever is er kennelijk van uitgegaan dat als de diensten niet worden geleverd door een overmachtsituatie, de organisator in staat zal zijn:
 - 1) De reissom terug te betalen aan de reiziger, én
 - 2) kosteloos te annuleren bij de dienstverleners waar reisdiensten worden ingekocht c.q. de reeds betaalde gelden van de reisdienstverlener terug te krijgen (of dat de organisator in staat is dit risico te verzekeren)

Dan zou de organisator alleen zijn marge kwijt zijn.

- In de praktijk zijn er allerlei redenen waarom de organisator het betaalde voor de ingekochte diensten niet terugkrijgt, onder andere:
 - (het meest evident) is als de reis niet door kan gaan door een tekortkoming bij één reisdienst en de andere reisdienstverleners wel kunnen leveren. Die stellen dan terecht dat er niet kosteloos geannuleerd kan worden, terwijl de reiziger wel het geheel kan annuleren. Denk aan de aswolk boven IJsland waardoor bepaalde vluchten niet konden worden uitgevoerd, terwijl het landarrangement op bestemming wel beschikbaar was.
 - Een tweede aspect is dat de reisdienstverleners bij overmacht stellen geen geld terug te geven. Of dat juridisch juist is, is afhankelijk van het contract en het toepasselijk recht maar doorgaans is verhaal in ieder geval praktisch niet mogelijk is. (de kosten van verhaal zijn groter dan de mogelijke baten). Het verhaalsrecht dat op grond van de richtlijn (artikel 22) zou moeten bestaan is een farce in de praktijk. Temeer indien de dienstverleners buiten de EU zijn gevestigd en het lokaal geldende recht op de inkoopovereenkomst van toepassing is. Ook kan in zakelijke verhoudingen eenvoudig het risico van overmacht door de reisdienstverlener naar de organisator worden verschoven op grond van contractuele bepalingen.

In deze gevallen loopt de reisorganisatie het risico dat er veel meer moet worden terugbetaald aan de reiziger dan dat er überhaupt als marge kon worden verkregen. Ik heb veel cliënten die tot 80% van de reissom aan inkoopkosten hebben en deze grotendeels kwijt zijn, terwijl aan de reiziger 100% dient te worden terugbetaald.

- Verder dient te worden opgemerkt dat het voor reisorganisaties niet goed mogelijk is tegen de vergaande gevolgen van overmacht te verzekeren. Er zijn een beperkt aantal verzekeringen die gedeeltelijk dekking bieden, maar doorgaans met veel gaten. Ook het Calamiteitenfonds Reizen biedt slechts beperkt dekking.
- Tot slot dient te worden opgemerkt dat de reiziger zich wél kan verzekeren voor deze gevolgen. Die verzekeraar weigeren echter dekking op het moment dat ze weten dat er een organisator in het spel is die wettelijk verplicht is om het op te pakken.
- Het bovenstaande is aanleiding voor een gedeeltelijke herziening van de risicoverdeling ten laste van de reiziger, waarbij daartegenover zou kunnen staan dat een reisorganisator een grotere plicht dient te krijgen om uit te leggen welke risico's er zijn en hoe de reiziger zich hiertegen kan verzekeren. Dat laatste zou ook via een standaard formulier opgesteld door de EC kunnen. (Op dit moment is de reisorganisator slechts verplicht te melden dat de reiziger een reisverzekering en annuleringsverzekering kan afsluiten).

Inleidende opmerking t.a.v. 'zakenreizen'

- Voor zakenreizen is de huidige wijze van formuleren van het toepassingsbereik veel te ruim. Ondernemingen anders dan een klein eenmanszaakje die een reis afnemen zijn prima in staat om zelf een deel van de risico's in te schatten, te dragen of te verzekeren. Zij behoren geen dwingendrechtelijke bescherming te krijgen. Het tweede wat voor een aanpassing pleit is dat de risico's voor een organisator van zakelijke groepsreizen veel groter zijn. Vaak is één reis een substantieel deel van de jaaromzet. Het wegvallen van een groepsreis op één moment naar één bestemming leidt tot een veel grotere schade post dan het wegvallen van enkele consumentenreizen die doorgaans op verschillende momenten en op verschillende bestemmingen plaats vinden. Dit geldt ook voor de event- en micebranche en recreatieondernemers die een meerdaags teamuitje hosten...
- Een en ander pleit voor een herziening van het toepassingsbereik (artikel 2 richtlijn pakketreizen) of een herziening van het dwingendrechtelijk karakter met betrekking tot personen die handelen in de uitoefening van hun beroep of bedrijf (artikel 23 richtlijn pakketreizen).

Richtlijn (EU) 2015/2302 van het Europees Parlement en de Raad van 25 november 2015 **betreffende pakketreizen en gekoppelde reisarrangementen**, houdende wijziging van Verordening (EG) nr. 2006/2004 en van Richtlijn 2011/83/EU van het Europees Parlement en de Raad, en tot intrekking van Richtlijn 90/314/EEG van de Raad

Wetsartikelen, preambules en toelichting

Hieronder vermeld ik de belangrijkste artikelen die aanpassing behoeven c.q. onder de loep moeten worden genomen. Ik heb de relevante preambules (*schuingedrukt*) toegevoegd en op een beperkt aantal plaatsen toelichting gegeven.

WIJZIGING VAN DE PAKKETREISOVEREENKOMST VÓÓR HET BEGIN VAN DE PAKKETREIS

Artikel 11 Wijziging van andere bepalingen van de pakketreisovereenkomst

2. Indien, vóór het begin van de pakketreis, de organisator zich genoodzaakt ziet een van de voornaamste kenmerken van de reisdiensten in de zin van artikel 5, lid 1, eerste alinea, onder a), ingrijpend te wijzigen of niet aan de bijzondere wensen in de zin van artikel 7, lid 2, onder a), tegemoet kan komen, of voorstelt de prijs van de pakketreis met meer dan 8 % te verhogen overeenkomstig artikel 10, lid 2, kan de reiziger binnen een door de organisator bepaalde redelijke termijn:

- a) de voorgestelde wijziging aanvaarden; of
- b) **de overeenkomst beëindigen zonder het betalen van een beëindigingsvergoeding.**

4. Wanneer de in lid 2, eerste alinea, bedoelde wijzigingen van de pakketreisovereenkomst of de in lid 2, tweede alinea, bedoelde vervangende pakketreis tot gevolg hebben dat de kwaliteit of de kosten van de pakketreis verminderen, heeft de reiziger recht op een passende prijsverlaging.

5. Indien de pakketreisovereenkomst op grond van lid 2, eerste alinea, onder b), van dit artikel wordt beëindigd en de reiziger geen vervangende pakketreis aanvaardt, betaalt de organisator alle door of namens de reiziger betaalde bedragen onverwijld en in elk geval uiterlijk veertien dagen nadat de overeenkomst is beëindigd, aan de reiziger terug.

(33) In bepaalde omstandigheden dient de organisator te beschikken over de mogelijkheid de pakketreisovereenkomst eenzijdig te wijzigen. Reizigers dienen dan echter het recht te hebben de pakketreisovereenkomst te beëindigen indien de wijzigingen een aanzienlijke verandering van de voornaamste kenmerken van de reisdiensten inhouden. Dit kan bijvoorbeeld het geval zijn wanneer de kwaliteit of de waarde van de reisdiensten afneemt. Wijzigingen van de in de pakketreisovereenkomst opgenomen vertrek- of aankomsttijd moeten onder meer als aanzienlijk worden beschouwd wanneer ze voor de reiziger een aanzienlijk ongemak of aanvullende kosten met zich brengen, bijvoorbeeld omdat hij daardoor nieuw vervoer of nieuwe accommodatie moet boeken.

Artikel 12 Beëindiging van de pakketreisovereenkomst en recht van herroeping vóór het begin van de pakketreis

2. Niettegenstaande lid 1 heeft de reiziger, indien zich op de plaats van bestemming of in de onmiddellijke omgeving daarvan onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis, of die aanzienlijke gevolgen hebben voor het personenvervoer naar de bestemming, het recht de pakketreisovereenkomst vóór het begin van de pakketreis zonder betaling van een beëindigingsvergoeding te beëindigen. In geval van beëindiging van de pakketreisovereenkomst op grond van dit lid heeft de reiziger recht op een volledige terugbetaling van alle voor de pakketreis betaalde bedragen, maar kan hij geen aanspraak maken op een bijkomende schadevergoeding.

(31) Reizigers dienen ook in staat te zijn de pakketreisovereenkomst vóór het begin van de pakketreis te allen tijde te beëindigen tegen betaling van een passende en gerechtvaardigde beëindigingsvergoeding, rekening houdend met te verwachten kostenbesparingen en inkomsten uit alternatief gebruik van de reisdiensten. Zij dienen eveneens het recht te hebben de pakketreisovereenkomst zonder betaling van een beëindigingsvergoeding te beëindigen wanneer onvermijdbare en buitengewone omstandigheden aanzienlijke gevolgen hebben voor de uitvoering van de pakketreis. Voorbeelden zijn oorlog of andere ernstige veiligheidsproblemen zoals terrorisme, grote gevaren voor de menselijke gezondheid zoals de uitbraak van een ernstige ziekte op de reisbestemming, of natuurrampen zoals overstromingen, aardbevingen of weersomstandigheden, waardoor veilig reizen naar de in de pakketreisovereenkomst overeengekomen bestemming onmogelijk is geworden.

4

3. De organisator kan de pakketreisovereenkomst beëindigen en de reiziger alle voor de pakketreis betaalde bedragen volledig terugbetalen zonder een bijkomende schadevergoeding verschuldigd te zijn, indien:

b) de organisator de overeenkomst niet kan uitvoeren als gevolg van onvermijdbare en buitengewone omstandigheden en hij de reiziger er onverwijld en vóór het begin van de pakketreis van in kennis stelt dat de overeenkomst wordt beëindigd.

Toelichting P.O.:

Bij lid 2 wordt opgemerkt dat de pakketreisovereenkomst ook kosteloos kan worden beëindigd als zich op de plaats van bestemming (of in de onmiddellijke omgeving) onvermijdbare en buitengewone omstandigheden voordoen die aanzienlijke gevolgen hebben voor het personenvervoer naar de bestemming. Dit deel is later toegevoegd aan de bepaling uit het initiële wetsvoorstel van de Europese Commissie. Opgemerkt wordt dat de ratio en de nauwkeurigheid van een dergelijk amendement vaak de wensen overlaat en dat is hier ook het geval. De grammaticale interpretatie lijkt erop te wijzen dat het niet uitmaakt of het personenvervoer naar de bestemming wel of geen onderdeel is van het overeengekomen pakket. Het is een aanzienlijke afwijking van het reguliere verbintenissenrecht in de (bij mij bekende) rechtsstelsels van de EU en de European Principles of Contract Law als een kosteloos annuleringsrecht wordt toegekend aan een contractspartij terwijl de